

NUM. 1082

BARCELONA 6 DE OCTUBRE DE 1899

ANY 21

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA.

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba - Puerto Rico, y Extranjer, 5

PROPOSICIÓ

-¿No t' agradaria venir á ballar á casa meva?
-Segons cóm. ¿Es qüestió d' un bolo-ó d' una temporada llarga?

CRÓNICA

Estém com qui presència un desafío á mort entre 'l Govern d' Espanya y 'ls gremis de Barcelona.

Motiu de la discòrdia: els pressupostos de 'n Villaverde.

Resulta que l' Hisenda espanyola es una xicota lletja, derrotadora y sense cap atractiu físich, moral, ni intelectual. Una de las sevas gracias consisteix en haverse deixat creixer las unglas de una manera tan desmesurada, que allá ahont las clava se 'n endú la pell y la carn: algunas vegadas arriba fins al os.

Y no son las victimas qu' esculleix els que s' hi atansan y la cortejan, sino la gent pacífica y treballadora que no 's fica en res. De aquests precisament ne treu lo such, porque aquells se 'n xalin.

Ne té tota una munió que ab l' excusa de servir-la viuen al seu arrimo ab l' esquena dreta. Li diuen maca y retretxera y rumbosa, y la Hisenda, per ferse digna de semblants *piropos*, no sols els manté ab gran regalo, sino que ademés els proporciona tot lo necessari pera alimentar los seus vicis que no son poch ni poch costosos.

Ultimament va tenir grans pérduas de interessos. La casa pairal, ó com si diguessem Espanya se 'n va veure un bull, y per fi de festa va sortirne ab las mans al cap, sense diners y ab molts deutes, ab molta sanch derramada bárbarament, ab milers y milers d' homes útils al cementiri, ab sas millors y mes ricas propietats cedidas, per no recobrarlas may mes.

Unicament els administradors y causants de aquell desori van anarne grassos. Foren moltíssims els qu' en lloch de donar compte estret de la seva gestió ruïnosa, encare varen ferse aumentá 'l sou. Condemnats á menjar *estofat*, á falta de *llorer*, que no sapigueren guanyarlo, exigiren que la tallada sigüés mes grossa y suculenta.

—Unicament aixís—digueren—podréu consolar-nos dels nostres infortunis.

—*Venga de ahí!*—exclamá l' aflamencada Hisenda, que 's *pirra* per la gent de barra.—Demaneu y exigiu lo que 'us convingui, que mentres jo visqui y hi haja á Espanya qui treballi, y contem ab la grapa de un Villaverde que 'ls hi estrenyi 'l ganyot, res te de faltarnos. Avant y torá y *viva el rumbo!*

Los contribuyents que 's figuravan de bona fe (perque aixís els ho havian donat á entendre) que l' Hisenda corretjiria sas malas costums, y que si no pogués vestir de seda, vestiria d' indiana, varen quedar-se com qui veu visions al presentarse en Villaverde ab sos nous pressupostos, considerablement aumentats sobre 'ls dels anys anteriors, quan la nació no estava de bon tros tan reventada com avuy.

Sols els industrials barcelonins varen tenir la sanch freda suficient pera encararse desde 'l primer instant ab el provehidor de l' Hisenda, y dirli:

—Senyor nostre: recordis de aquell adagi de la seva terra: «Contra el vicio de pedir, hay la virtud de no dar.»

—De manera que no volen pagar....

—No pas per ara, y en tant el fruyt dels nostres suhors no s' emplehin de una manera mes útil y enrahonada qu' en mantenir mals vicis, desordres y despilfarros.

—Donchs ens veurém las caras.

—Ja 'ns las estém veyent... y tiri pel cap que vulga.

Desde aquest instant comensá el desafío, que avuy atreu l' atenció d' Espanya entera, porque hi

ha que dir una cosa: l' espectacle s' ho val, y las consecuencias del lance prometen ser d' extraordinaria trascendencia.

O si no ja veurán lo que succeheix el dia en que l' exemple dels gremis barcelonins, trobi imitadors (que 'ls trobará, inevitablement) en lo resto de la nació.

Cert es que un dels dos adversaris té 'l poder, y n' abusa; pero l' altre té 'ls quartos y no 'ls afluixa. Si pogués arribar lo cas de que 'l poder no cobrés un céntim, prompte 's veuria si li quedavan gayres agallas.

Pera reduhir á un enemich cada dia mes ferm y resolt en lo seu empenyo, 's val de totas las estratagemas, fins de las mes ilícitas y reprobables. Cap lley l' autorisa pera dificultar los despatxos dels articles que passen per las Aduanas, y ell, no obstant, se 'n preval, com si tractés de sitiar per falta de primeras materias y altres elements indispensables als industrials que 'ls necessitan pera treballar.

Si en lo desafío entaulat hi hagués padrins, ja aquests haurían cridat á l' ordre al adversari que de tal manera se surt del terreno de la legalitat.

No n' hi ha y á pesar de tot els gremis saben mantenir's hi.

Poch els costaría, per exemple, tancar en un dia donat totas las fábricas, tallers y establiments, llansant al carrer á una massa famélica y desesperada. ¿Contra qui 's dirigirian els que no tinguessen pa, ni medi de guanyarlo, per culpa de un govern insensat que tanca las orellas á las aspiracions del país, desitjós de moralitat y economias?

Pero no: els gremis no volen provocarla de cap manera eixa tremenda qüestió de ordre públich. En la lluyta 's mostran serens, possehits de la rahó, qu' es en aquests cassos la seva forza principal.

Al adoptar una conducta acomodaticia, permetent que determinats rams de la industria paguessen la contribució pera poder despatxar los géneros que tenian detinguts á la Aduana, han donat una mostra de bon sentit, no de debilitat.

Lo mateix al dirigir-se al Dr. Robert suplicantli que de cap manera presenti la dimissió de arcalde encare que tinga de suscriure las autorisacions pera penetrar en lo domicili dels contribuyents subjectes á embarch.

—Nosaltres ho volém que 'ns embarguin—diuen ells, y ho diuen de bona fé.

Perque en los embarchs s' haurán de cumplir tots los trámits de la lley, y com passen de set mil els que haurán de practicarse á Barcelona, y 'l cas s' ha de repetir cada tres mesos, el govern al últim s' ha de veure mes apurat que aquell que 's fica de cap en un pesal de borras.

Allá l' esperan els gremis, solidariament units y disposats á compensarse mútuament de tots els perjudicis qu' experimentin. Al últim se veurá qui es lo verdaderament embargat: si 'l govern ó 'ls gremis.

Per aixó produhí verdadera extranyesa, la tentativa feta días enrera pel Sr. Russinyol, President del Foment del Trabay nacional, prenent peu de la cayguda de 'n Polavieja pera preguntar als gremis si creyan arribat lo cas de modificar algun tant la seva actitud.

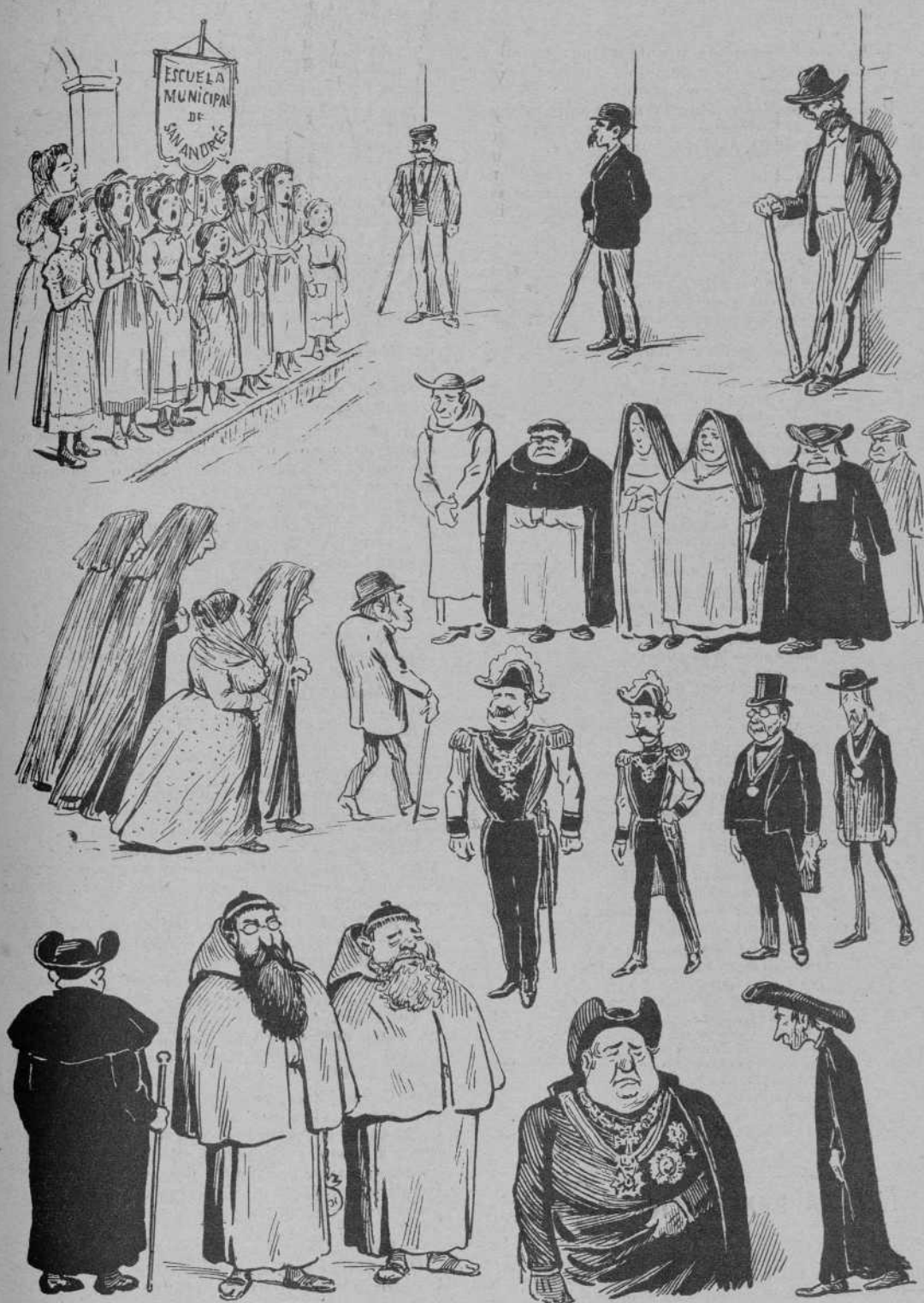
La resposta signé unánime:—Ara mes fermes que may.

A la sortida de la reunió preguntava un contribuyent:

—¿A qué responderá aqueixa tentativa del Sr. Russinyol?

Y un seu company li va respondre ab molta sorna:

ARRIBADA DEL BISBE

Selecte mostruari, escullit ab consciencia,
dels principals tipos de la concurrència.

—¿Que no ho sabs que 'ls *russinyols*, com tots els aucells, *mudan*?

Y l'altre va dir:

—Pero quan presideixen una corporació tan seria y respectable no han de mudar, ni han de deixar de fer sempre la mateixa cantada.

Prengui nota 'l Sr. Russinyol de aqueixa opinió y no olvidi que 'l desafio comensat ha de acabar ab lo venciment de un dels dos antagonistas.

P. DEL O.

EN EL MAR

Ja llú la primera ullada del mati, y enllá del mar deixa son palau de boyras lo sol, plé de magestat.

Son encés mantell de porpra vá per l'aygua arrossegant com un rey pujant al trono entre sa cort coronat.

Una barqueta lleugera mar enfora 's vá allunyant com una gavina blanca que á flor d'ona anés volant.

Ella y jo, dins la barqueta conversém boy atansats: ella somrihent gojosa, jo remant que remarás.

Li besa la marinada son front fresch y sonrosat y jo estant á tret de llabi no se fé 'l que 'l ayre fá.

Y la barqueta lleugera mar enfora 's vá allunyant, com una gavina blanca que á flor d'ona anés volant.

Van infantse las onadas y la mar s'ha avalotat, y jo embadalit l'esguardo oblidantme de remar.

Los fers bramuls de las onas á ella el cor li umplen d'esglay, y damunt mon pit, sa testa tremolencia ha recotzat.

Y la barqueta lleugera mar enfora 's vá allunyant, com una gavina blanca que á flor d'ona anés volant.

Mon llabi y la marinada ran son front passan lliscant y un petó hi deixan á l'hora: l'un tot dols, l'altre salat.

Jo de fit á fit l'esguardo, ella á mi y acota el cap: los bramuls ronchs de las onas ja sospirs se van tornant.

Y tot d'una la barqueta ran la platja s'ha parat, com gavina que reposa cansada de tant volar.

EMILI COCA Y COLLADO.

...Y LA BENEDICCIÓ APOSTÓLICA

Fos que l'home ho meresqués de debó pels seus mérits,—que no es aquesta l'ocasió de discutirlos;—fos que 'l luxu desplegat en l'enterro per la seva familia hagués facilitat l'obertura de la porta, lo cert es que quan don Corneli 's va morir, sense fer escala en lloch va entrar al cel de correguda.

Un cop allá dins, lo bon senyor no 's preocupá mes que d'una cosa: costés lo que costés, volia sapiguer, després de la seva mort, qué era lo que havia succehit. A quína hora l'havian enterrat, si tot s'havía fet ab pompa, en quína forma s'havía redactat l'esquela mortuoria....

—Aixó ray—va indicarli un altre benaventurat á qui don Corneli manifestava confidencialment 'los seus desitjos:—fácilment pot enterarsen de aixó. Demani 'l diari d'aquell día.

—¿També 'l tenen aquí?

—¡Vayal Aquí ho tenim tot. Ja no seria 'l cel si 'ns faltés alguna cosa.—

Don Corneli 'l demaná, y, ja ho crech, desseguida van entregarli.

L'esquela fúnebre era tal com ell se l'havía imaginada, de plana entera. Lo seu nom hi estava estampat en lletres grossas, negras, que podían llegirse de mitj' hora lluny. A sota del nom hi havia un *¡Ha mort!* capás d'enternir las pedras y á continuació una ratlla que deya aixís:

Havent rebut los sants sacraments y la benedicció apostólica.

¡Hola, hola!.... ¿Qué significava alló? Lo dels *sants sacraments* no li ofera cap dupte; fins li semblava recordarse d'haverlos rebut.... Pero aquell aditament de la *benedicció apostólica*.... ¿qué representava? ¿qué volia dir?

Don Corneli corregué á consultarho ab lo mateix benaventurat que tan bé l'havia encaminat en l'assumpto del diari.

—Escolti—va dirli, colocantli al davant dels ulls la plana del periódich que contenia la seva esquela:—fássim el favor, ¿qué significan aquestas paraulas?

—¿Quínas?

—Llegeixi.... Y la *benedicció apostólica*. ¿Qué vol dir aixó?

—¡Cóm! ¿Aixó no sabí Vol dir la benedicció del papa.—

El pobre don Corneli va obrir uns ulls com dos portals.

—¿Del papa de Roma?

—Sí senyor. ¿Que 'n sab algun altre?

—Pero... ¿el papa m'ha benehit?

—Segurament; ben clar ho diu l'esquela.

L'infelis no sabia avenirsen.... ¡Benehirlo é n'ell, á n'ell, l'últim, el mes modest dels mortals, tot un Sant pare, la figura mes gran de l'iglesia, el jefe, el cap visible de la cristiandat!....

—¿Cóm s'ho devia haver fet la seva familia pera obtenir una gracia tan extraordinaria? ¿A quínas influencias hauria acudit?....

No hi veyá de cap ull; li semblava una ilusió, un somni, una cosa impossible....

Tot aquell día y l'endemá y l'altre don Corneli no va fer mes que passejarse d'un cantó al altre del cel repetint per tot arreu las mateixas atalagadoras paraulas:

—¡Quína ditxa, veritat? Hi rebut la benedicció apostólica... el papa s'ha dignat benehirme....

Els sants no 'n feyan cas ni se l'escoltavan, perque a aquestas petitesas no solen descendirhi; pero 'ls benaventurats antichs y fins els ángels, se miravan dissimuladament al interessat, y ab tó que tant podia ser de compassió com de burla, murmuravan á mitja veu:

—¡Pobre home!

Quatre días feya que don Corneli passejava per la gloria 'l famos periódich, quan la cort celestial se vejé sorpresa de repent per un succés extraordinari.

El papa havia mort y acabava d'arribar.

Tothom acudí al pati d'ingrés pera veurel y feli-

COM ENTRAN AVUY LOS BISBES

30 de Setembre.—Arribada del Dr. Morgades.

citarlo. ¡Un papa al cell... Es una cosa que no succeix cada dia...

Acabats els saluds y presentacions de rúbica, qu' en aquest cas, verdaderament excepcional, foren numerosos, don Corneli aprofitá un moment de calma pera acostarse al nou arribat.

—Tinch el gust de besarli 'ls peus—va dirli ab l'accent mes melós que li fou possible.

El papa se limitá á respóndreli ab una lleugera inclinació de cap.

Don Corneli torná immediatament á la carga.

—Suposo que ja 'm deu coneixe.

—Home... si li haig de ser franch...

—¡Ah, no? Corneli Calafell, que vaig morir-me fa quatre ó cinch dias...

—Ahl...

—Si senyor: y vineh á donarli las gracias per la seva excessiva bondat.

—Bondat excessiva? ... No atino...

—¿No?... Veji...

Y al dirli aixó, desenvayná 'l periódich que may lo deixava, y va posarli á tres travessos de dit del nas.

—¿Qué veu aquí?

—Una esquila mortuoria.

—Es la meva. Y lo que li agraeixó es la benedició que va dignarse concedirme.

—¿Qui? ¿Jo?

—Sí, home, miri... Y la benedició apostólica...

—Perfectament. ¿Es dir que jo l' vaig benehir?

Pues, fill, confesso que no 'n sabia una paraula.

—¡Aquesta si qu' es bona!... ¿Beneheix, y no ho sab? ¿Qui ho entén aixó?

—¿Qui? Qualsevol que sábiga que aquestas benediccions apostólicas se venen á las oficinas dels bisbats á cent pessetas cada una.

A. MARCH.

AMARGANTAS

I

Deu, á l' auccell, digué: «canta»
á n' el sol: «dona claror»;
á la rosa: «fes olor»;
y á n' el riu: «ndreix la planta».
Mes á tú, que aixís m' enganyas;
¿te digué Deu, per ventura:
«sigas vil: falsa y perjura,
y no tinguis may entranyas»?

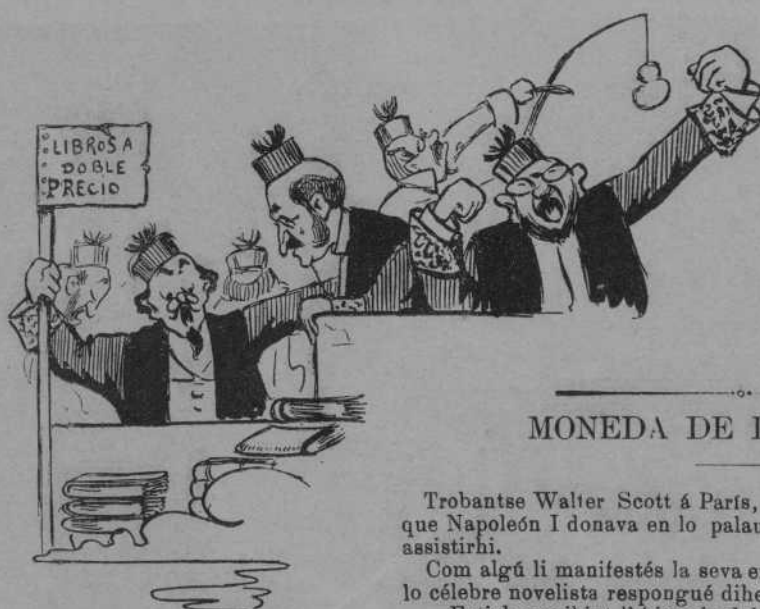
II

¿Si ni jo mateix m' entench;
qui m' ha d' entendre á na mi?
T' aburreixo; no t' estimo...
¡y per tú m' estich morint!

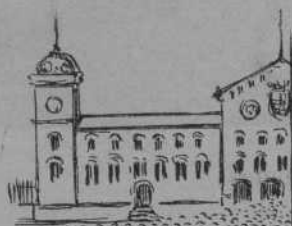
III

Ab tot lo cor l' estimava
y la ingrata 'm va trahir.
Mes... perdónala, 'm van dí.
Y 'l perdó li vaig donar.

OBERTURA DE CURS

—Animarse, caballers,
que las cosas van molt mal
y necessitém diners.

Los sabís de demá, encaminantse á estudi.

Encare mon cor restava
sagnant per cruel ferida....
y tothom me deya: *olvida*;
mes aixó no ho van lograr.
Que entre l' *olvit* y el *perdó*
la distancia es molt inmensa.
El cor, perdona l' ofensa....
¡pero may, l' olvidará!

IV

Quan dono un bocí de pa
me diuen: «gracias», 'ls pobres.
A tú 't vaig donar lo cor....
y ni saludarme gosas!

V

Avans, ta mare 't besava
perque 't conservavas pura;
avuy la pobre no gosa,
y es que 'l color li fa nosa....
¡Vas tan plena de pintura...!

LLUIS G. SALVADOR.

MONEDA DE L' HISTORIA

Trobantse Walter Scott á París, rebé una invitació á un dinar
que Napoleón I donava en lo palau de las Tullerías y s' excusá d'
assistirhi.

Com algú li manifestés la seva extranyesa per aqueixa negativa,
lo célebre novelista respongué dihent:

—Estich escrivint l' historia del emperador y no li prodigo elogi-
gis, de manera que si després de aceptar lo séu convit el censurés,
em sembla que equivaldría á tirarli 'ls plats pel cap després de
dinar.

Lo Papa volent demostrar á Montesquieu l' estima que li professava,
's digná concedirli una butlla perpétua pera menjar carn tot l' any.

Lo célebre filósop aná á donarli las gracias personalment, y quan
sortía de l' audiéncia un empleat de la curia li presentá la butlla junt
ab la nota dels drets que tenia que abonar per ella.

Montesquieu, respongué al empleat:

—Digueu al Papa que no necessito documents que justifiquin la
sinceritat de la seva paraula.

Y se 'n aná sense recullir la butlla ni satisfer la nota.

Fernando II, emperador de Alemania, se queixava al célebre general Wallenstein, de que no sabia com pagar als seus exèrcits.

El general li digué:—Jo no veig mes que un reimey eficás, doblarlos.

—¿Y cóm podré pagar á cent mil homes si m' es impossible sostenirne cinquanta mil?

—Cinquanta mil homes—observá Wallenstein—han de treure la subsistència del país amich; cent mil la treurán del país enemich!

Un polítich inglés, que no 's distingia per la seva llealtat, ni per la seva bona educació, desitjava vivament que se li presentés ocasió de armar camorra á Lord Palmerston.

Un dia, després de rumiarmo molt, cregué que ho anava á conseguir.

En un dels carrers de Londres hi havia un bassal molt gros, y per atravessar-lo s'havían colcat uns taulons tan estrets que no hi cabia mes que una persona.

Anava lord Palmerston per aquella mena de palanca, quan el seu perseguidor, plantantseli davant li digué:

—Jo no acostumo á cedir el pas á cap canalla.

—Donchs jo sí—respongué Lord Palmerston retrocedint y deixant al seu antagonista ab un pam de nas.

A CARA Ó CREU

Sé que t' has promés, Gaspar,
y vull donarte un consell;
y 'l consell si 'l dona un vell
jamay s' ha de despreciar.

En cassos així, amich mèn,
s' ha de procedi ab sanch freda:
tira al ayre una moneda
y 't sortirà cara ó creu.

Si 't queda cara, Gaspar,
no 't vulgas casar; repara
que aixó 't voldrá dir que cara
ta muller t' ha de costar.

¿Surt creu? Donchs en ta estimada
no hi vulgas saber gran cosa;
voldrá dirte que una esposa
es una creu molt pesada.

E. BONET Y FEATEBEJO.

—Hola, Isern.

—Hola, Mirosa.

—Fa tres horas que t' espero

—¡Qué m' esperas! ¡romancero!

Bé... ¿y qué vols?

—Molt poca cosa.

Si 'm vols tenir compassió
perque passo un gran apuro...
necessito...

—Quartos?

—No

Quartos no 'n corren: un duro.

—Vingui, escolti, donya Elena,
diguim ab formalitat:

Per qué riu á boca plena?

—Perque es la que Deu m' ha dat.

EPIGRAMÁTICH.

—Negoció en gran escala
diu, no en vá, la Sinfrososa,
puig ven verdura ahont jo visch
que hi ha una entrada espayosa.

Tres senyoras bastant grossas
que semblavan tres tartanas
varen pujar al tranvia
que 's dirigeix cap á Gracia;
y un fulano, protector
de las bestias y las plantas
—¡Quinas mulas! ¡Quinas mulas!—
repetia tot mirantselas.

ABEN-MIRAT.

OBERTURA DE CURS

Aprenents de hisbe.

Francisco Gómez Soler

Feya anys, molts anys que 'l teniam al costat nostre.

Era de la primera volada, quan, eixit tot just de la Escola de Bellas Arts ahont ab notable aplicació estudià 'l dibuix y la pintura y comensant á practicarse en lo taller de Apeles Mestres en lo maneig de la ploma, executant obras destinadas á ser reproduhidas per medi de la Zincografia, lo fundador de aquest periódich, l'inolvidable don Ignocent López Bernagosi, expert descubridor de joves de valia y gran alentador de talents desconeguts, acullí y doná á llum sos primers dibuixos.

En la colecció de *La Campana de Gracia* se troban unas garbosas revistas de successos locals y especialment d'espectacles de teatros, reveladoras de una gracia molt personal unida á una sorprenent habilitat de mecanisme.

—[Ningú ratlla com aquest xicot—deya en López recreantse en los seus primers dibuixos.

Y de la mateixa manera opinavan los principals artistes que sigueren los primers que aquí á Espanya 's dedicaren á la ilustració pel nou sistema que feya innecessari lo buril del grabador.

Desde aquells dias ja llunyans fins avuy sempre tinguerem en ell un cooperador eficaç, de lo qual ne son testimonis eloqüents no sols las páginas del present semanari, si no també 'ls Almanachs que portém publicats fins á la fetxa.

Se trobava al principi de sa carrera, y una pertinás malaltia de pit ens feu temer per la seva existencia.

D' aquella 'n sortí afortunadament y la seva naturalesa ans débil y esllanguida, semblá cobrar un vigor desconegut. S' havia fet un jove sá, robust, alegre y animat. Mes de una vegada bromejavam retrayant lo recort de aquells dias de angunia y de perill.

—Ves qui ho diria que aquest minyó tan guapo que aquí veyeu, havia tirat per tisich.

—Y que 'ls metjes—deya ell—no 'n davan de mi dos quartos.

Y reya... y nosaltres uníam á las sevas las nostras riallas, recordant aquell conegut adagi catalá que diu: «Val més sentència de metje que de jutje.»

Figúrinse la nostra estupefacció, quan dissapte vé un amich y 'ns diu:

—¿Saben qui s' acaba de morir? En Gómez Soler.

Ens quedarem muts de sorpresa. Llavors sapiguérem que per estalviar cuidados á sa anciana mare que 's troba en un estat de salut molt delicat, havia vetllat y assistit constantment per espay de molts dias á un seu germá malalt; que quan aquest entrá en convalecencia havia anat á referse á la Rabassada, ahont ell 'l aná á veure un dia de la passada senmana, pillant pel camí un ayre, que li produí una pulmonia fulminant contra la qual havia d'estrellarse tots los auxilis de la ciencia. La seva mort sigué joch de pocas taulas.

¡Pobre amich nostre!... Havia de ser victima de son zel, de son carinyo fraterna!... ¡Cóm lo ploran els seus! ¡Cóm lo plorém nosaltres!...

***

Lo talent del exquisit dibuixant estava avuy en lo plé de la seva forsa.

S' havia fet una especialitat casi sense rival á Espanya en la producció de tipos gomosos y elegants, de *demí mondaines* y de *divettes* de café concert. Ningú com ell els sabia sorprendre en tot l'esclat de la seva vida, donar á sos rostres y á sas actituds pícaresca intenció y revestirlos de una especial elegancia que feya que 's seus dibuixos no 's confonguesen ab los de ningú mes. Era un artista moderna, encare que no modernista. Bé ho saben prou quants tenen la costum de

fullejar las páginas de LA ESQUELLA.

Traballava aixis mateix per altrás molts publicacions ilustradas, y 'l fotógrafo Napoleon utilisava ab alguna frecuencia sos artistichs serveys, conei cent son bon gust y sa extraordinaria distinció.

Y tot ab un plegat la bárbara mort ha vingut á rompre una carrera, que per explayarse degudament, tan sols lluytava ab una dificultat: ab la excessiva modestia del artista. En Gómez Soler valia infinitament mes de lo qu'ell se creya. Sas condicions personals eran també inmillorables. Atent, carinyós, bon fill, bon germá, excelent company, formal en sos compromisos, y no tenint altra aspiració que guanyarse la vida honradament, deixa entre nosaltres un buit molt difcil d'omplir, y per temps que passi sentirém vivament la seva eterna ausencia.

LA REDACCIÓ.

ÚLTIM DIBUIX DEL MALAGUANYAT ARTISTA F. Gómez Soler

Un gomós

ROMEA

De la funció inaugural, que tingué lloch dissapte, sols hi ha que dir que 'l públich va rebre molt bé a la companyia, y que *Batalla de reynas*, drama que 's representava pera honrar la memoria de n Frederich Soler, alcanzá aplausos en abundancia.

L' estreno de la pessa *Tant tens, tant vals*, anunciat pel mateix día y que no 's pogué verificar per enfermetat d' un actor, va deixarse per dilluns.

Lo nou juguet del Sr. Nogué demostra, en primer lloch, que l' autor, que tanta aptitud ha manifestat en el género serio, pot també alcanzar llores en el género cómic.

A pesar de la seva senzillesa, l' obra entreté agradablement y arrenca no pocas riallas. Cridat l' autor a las taules, no 's pogué presentar a causa de trobarse malalt. La execució, en general, inmillorable.

•••
Dos próxims estrenos: avuy, lo juguet en un acte dels senyors Enseñat y Millá, *Que no s' enteri 'l marit*; dilluns, lo drama en tres actes *L' alegría de la casa*, del senyor D. F. Girbal.

TIVOLI.—CIRCO EQUESTRE

Ja 'm semblava a mí que ab las deu funcions que Mr. Maximilien tenia anunciadas no n' hi hauria per ros. Son massa elefants los deixebles del simpátich domador perque ab deudias poguessin satisfer la curiositat pública. La empresa, comprenent els seus interessos, els ha contractat per altres deu días, y no será extrany que després d' aquests días se n' hi afegeixin alguns mes.

Miss Athleta, la bella Galatea y 'ls demás artistas que omplan els interessants programmas del Circo prou s' esforzan en conservar el crédito que han conseguit desde 'l seu

¡L' ADUANA VESSA!

Los gremis s' aguantan no volguent pagar, y 'ls bultos segueixen sense despatxar.

debut; 'l públich, ara com ara, s' inclina decididament cap als elefants.

No es d' extranyar, per xó, qu' ells siguin la *great attraction* del Tivoli. Ab artistas d' aquest calibre ¿qui hi competeix?

NOVEDATS

Pera substituir provisionalment a la senyoreta Berliandi, que durant alguns días ha estat indisposada, ha cantat la seva part en l' ópera *Carmen* la senyora Bourman.

Artista per temperament y coneixent a fondo 'l carácter de la protagonista de la obra del immortal Bizet, no cal dir que la distingida cantant ens doná una *Carmen* superior, digna de posarse al costat de las que ab mes brillo han interpretat aquest difícil paper.

Ab l' *Africana* debutá diuenje a la tarde la senyora Arelli, qu' es senzillament una cantant regular y a qui la creació de Meyerbeer ens sembla que li vé una mica gran.

Ocupacions de carácter ineludible no 'ns han permés fins ara assistir a cap representació de *Mignon*, estrenada dimars; pero coneixent el repartiment y sapiguent que en l' ópera de Thomas hi prenen part las senyoretas Berliandi y Barrientos y 'ls senyors Morini y Cirotto, ja casi estém segurs del éxit que ha d' alcanzar.

ELDORADO

Res de nou. *Churro Bragas* a tot pasto y *Cabo primero* per postres, a fi de que 'l públich tingui ocasió d' aplaudir una vegada mes a la senyoreta Bordas.

Si no vé contraordre, avuy deurá tenir Hoch l' estreno de l' obra del mestre Amadeu Vives *La luz verde*.

GRAN-VIA

Ab *La festa de San Anton* ha debutat la senyoreta Pla, que ha sigut molt ben rebuda.

També s' han reproduhit ab éxit *Los borrachos*.

Novedat en preparació: *El testamento del siglo*, obra que vé de Madrid, ahont s' ha estrenat últimament ab molt aplauso.

•••
Una noticia.

L' altre dissapte s' obriran las portas del Teatro Principal, ahont hi actuará una companyia dramática catalana y castellana, dirigida pel primer actor don Manuel Salvat.

Endavant. Sols falta que s' obri 'l *Licco* pera tenir a tots els teatros en plena activitat.

N. N. N.

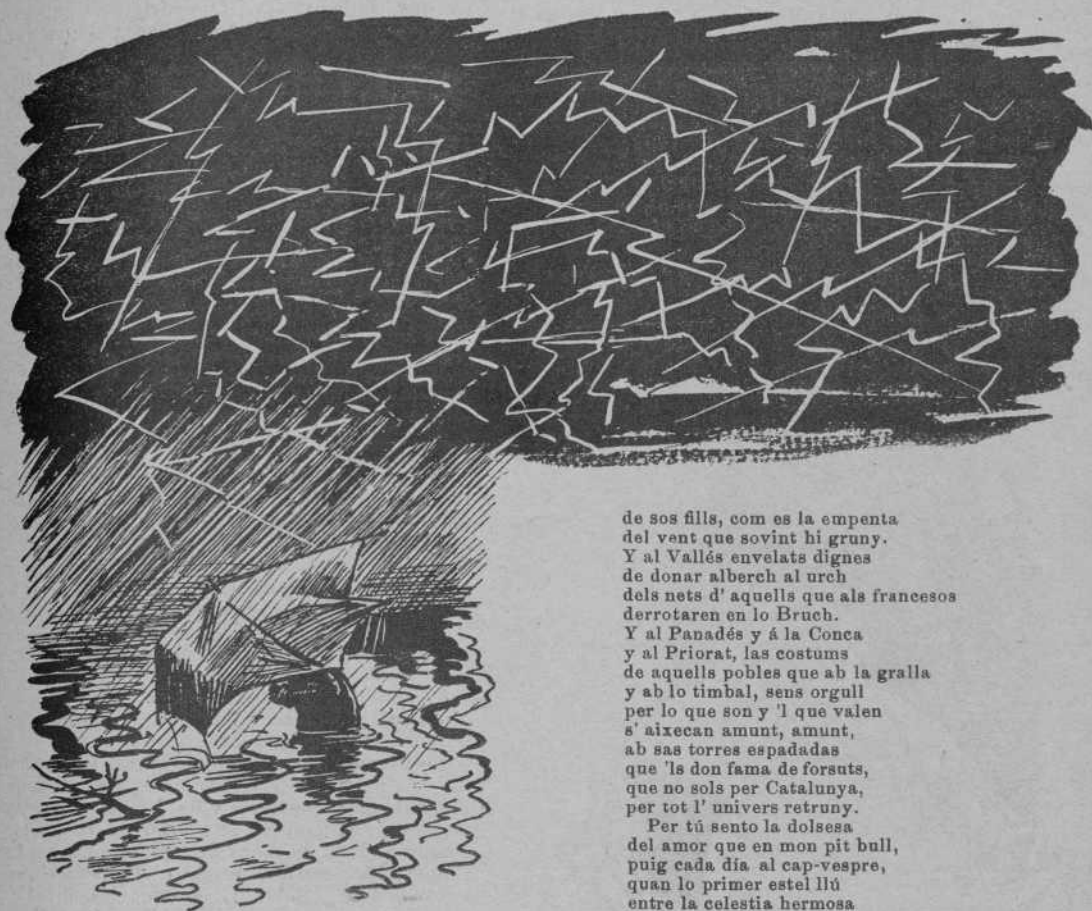
A L' AYGUA FRESCA

Sols per tú l' estiu m' agrada y espero ab lo major gust que fins als trenta graus puji lo termómetro Reaumur.

Quan hi arriba, prenh la copa de cristall brillant y pur, tan brillant que sembla sia un raich mateix de la llum, y tan pur com la ignocencia de qui fa poch ha nascut; y posantla al doll d' hont rajas l' ompleno fins a curull, l' also enlayre per mirarme com va entelantse per punts, assaborint las primicias pe 'l contacte y per los ulls, de la frescor agradosa que al meu cos li tens de dur.

Al aplicármela als llabis me sento ja 'l nou impuls d' un regositj que reanima lo meu esprit abatut, y al pas que vaig engolinte suauement, prolongant lo gust, se 'm desperta l' energia, reviu mon cervell confús y 'l benestar apacible de la ditxa y la salut, me fan pensar que lo viure no es tant trist ni tan feixuch com diuen los infelissos que no disfrutan de tú.

ESPECTACLES ATMOSFÈRICHS

Podrém no regenerarnos,
podrém no sabé hont aném,
pero per llamps y per aygua,
no 'ns queixarém.

Per tú sento la poesia
de la envejada quietut
dels boscos que 't donan sombra,
rodejant lo lloch d' hont surts
de flors silvestres y d' herbas
que llengan dolços perfums;
palaus hont nian y viuen
ben lluny del humá tribull
y jugan, volan y cantan
lliurement y sens enuig,
los aucells, que, com jo, cercan,
recreantse ab los teus murmulls,
la frescor ab que 'm convidas
dintre lo verdós supluig
dels roures que 's veu que contan
més d' un sigle, pe 'l seu gruix.

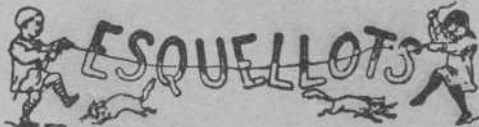
Per tú he corregut aquesta
terra hermosa en que he nascut,
que allá hont m' han dit que 't trobavas,
allá he anat sense disgust,
tant als Pirineus salvatjes
com al Monserrat adust;
tant al Monseny florit sempre
com á sant Miquel, d' hont surts
pera revestir de toska
tot quan reb lo teu bes pur.
Y al Ampurdá he vist sardanas
y l' esperit rosolut

de sos fills, com es la empenta
del vent que sovint hi gruny.
Y al Vallés envelats dignes
de donar alberch al urch
dels nets d' aquells que als francesos
derrotaren en lo Bruch.
Y al Panadés y á la Conca
y al Priorat, las costums
de aquells pobles que ab la gralla
y ab lo timbal, sens orgull
per lo que son y 'l que valen
s' aixecan amunt, amunt,
ab sas torres espadadas
que 'ls don fama de forsuts,
que no sols per Catalunya,
per tot l' univers retruny.

Per tú sento la dolcesa
del amor que en mon pit bull,
puig cada dia, al cap-vespre,
quan lo primer estel llú
entre la celestia hermosa
del bell crepúscul nocturn,
que en l' horisó fa marcarhi
de las serras lo dibuix,
venim ab la preferida
per lo meu cor conmogut,
á seure al costat del marge
umbrivol hont rajas tú;
y omplint la transparent copa,
l' apura ella, y tinch lo gust
de beure per hont sos llabis
han senyalat que ha begut....

¡Oh aygua fresca y regalada!
Per tú hi ha alegria y gust.
Per ta frescor cobra vida
nostre organisme abatut,
y ab la remor armoniosa
de ton doll brillant y pur
nos adorms á la espessa ombra
de la arbreda hont s' hi recull
la poesia que hermozeja
quant té la vida d' adust!

SIMÓN ALSINA Y CLOS.

—Ingrata!—exclamará en Polavieja, si ara qu' es
fora del govern y no te res mes que fer, passa 'ls
ulls per *La Veu de Catalunya*.

VENEDORA DE PAPERS PÚBLICHS

—¡Última hora, ab l'arribada del bisbe y las demás desgracias que hi hagut avuy!

En efecte: ell es qui va tréurela del ou... de aquell ou que volia amagar al clatell dels catalanistas. Eran aquells, días d'esperansa y d'entussiasme pels que consideravan al general amo del graner. Perque lo qu'ells deyan:—Sent ell qui 'ns ha incubat al calor tebi de la regeneració, ell es també qui 'ns ha de repartir lo grá á mans plenas.

Pero 'l carro va comensar á aná pel pedregal, y 'ls pollets de *La Veu* van comensar á fer l'orni. De 'n Polavieja no se 'n ocupavan en bé ni en mal. Ab un xich mes haurían dit com l'héroo de la sarsuela castellana:—Tio Camilo, yo no he sido.

Que tal conducta observessin mentres el Tio Camilo siguié ministre de la Guerra, fins á cert punt podía dispensarse.

Pero 'l Tio Camilo ha caygut: el Tio Camilo ministerialment ha mort, y á pesar de que en aquesta hora solemne, s'imposa la pietat y el sentiment entre 'ls individuos de una mateixa familia, es lo cert que *La Veu* ha permanescut muda ab extranyesa general.

Si com á correligionaria desenganyada podía callar, com á católica tenia quan menos lo deber de resar unas absoltas, en obsequi del home que 'ls serví de llevadora.

Y ni un piadós «En pau descansi» ha dirigit, la ingrata, al que un día tragué de pollaguera als que 's figuran ser l'element intelectual del catalanisme y qu' al últim han demostrat ser mes cegos que l' mateix general de las ulleras fumadas.

Es notable de tot punt la instalació del *Círcul Artístich*, que s'ha trasladat al carrer de las Corts, números 313 y 315 baixos.

Lo *Círcul* disposa de un local espayós, ab dependencias pera estudi, teatro, actes y exposicions permanents de Bellas Arts y de Industrias artísticas. La que s'ha montat ab motíu de la inauguració comprén obras de mérit dels pintors Casas, Graner, Clapés, Masriera (D. Joseph), Torrecassana, Benavent, Roig y Soler, Lorenzale, Cusachs, Raurich, Pinós, Garí y Torrent, Sans Castañons, Rodríguez Codolá, Carreras, Borrell, Canals, Riera, Cornet, Amigó, Guilló, Larraga, Solá, Campabadal, etc., etc.; dels escultors Atché, Pagés y altres; objectes de fundició de la casa Masriera y Campíns, mobles de la Casa Tusquets, enquadernacions de 'n Miralles, vidres de 'n Rigalt... en fi, un verdader conjunt de preciositats.

Aixís procedeixen els artistes que no necessitan encomenarse á cap sant del cel pera fer lluhir las sevas obras y despertar entre 'ls *amateurs* l'afició á adquiririlas.

Lo *Círcul artístich* significa una gran victoria del esperit de iniciativa, que ha de influhir poderosamente en lo progrés de las Bellas Arts á Barcelona.

En Pantorrillas li diu:

—Ja ha caygut en Polavieja.

Y 'l Doctor Robert respon:

—No hi *siento* de aquesta oreja.

Un altre Congrés s'ha celebrat á Barcelona, el Congrés Ontológico español, ó com si diguessem el dels dentistas.

Fan bé en reunir-se y tractar dels seus interessos, perque si las cosas van seguint com fins ara, prompte no hi haurá espanyol que pateixi de la dentadura. Las dents, per falta d'us, deixarán d'esmolarse, y llavors los dentistas no tindrán res que fer.

Vejin si ab aixó no n'hi ha prou pera preocupar-

se seriament... Los dentistas que son—com deya aquell—els únichs al mon que menjan ab las dents dels altres.

La nit del dimecres de la senmana passada va caure un llamp en los Claustres de la Catedral, precisament en lo siti ahont per Corpus balla l'ou.

Un qu'enten lo llenguatge dels trons, m'assegura que 'l qu' esclatá ab lo llamp de la Catedral va dir:

—Dissapte arriba 'l bisbe nou... u... u... u!...

Vaya una manera va tenir de anunciar-se 'l successor de D. Jaume Catalá!

Es una viva llástima que no hi haja hagut á Barcelona un trist espartenyer, que s' haja resolt á fer la competencia á la Senyora Marquesa de Moragas.

Quan la Senyora Marquesa va regalar al Doctor Morgades lo magnífich carruatje, ab que aquest efectuá la seva solemne entrada á Barcelona, podia compareixer l' espartenyer ab unas sandalias y dirli:

—Pensi ab Jesucrist, y trihi, Sr. Bisbe.

¡Quín compromís pel sacerdot que desde 'l passat dissapte ocupa la Seu episcopal de Barcelona!

Parlant del discurs inaugural del curs académich de la Universitat madrilenya, llegit pel nearro senyor Ortí y Lara, diu un periódich:

«El trabajo es muy luminoso.»

¡Luminos ray!... Molt mes ne seria si 'l cargolessin á tall de paperina y l' encenguessin!

GÉNERO EQUESTRE

—Reparéu com al só del meu látigo
fa 'l seu treball...

¡Fos tan fácil domesticá á un home
com á un caball!

banyada envíbin al canyet á una dotzena y mitja de animals.

¡Pobre Climent Cuspinera! Al últim ha caygut. Molt temps feya que portava la mort á sobre, y crech que, desde qu' anys enrera sufrí un atach apoplétich, lo únich que 'l sostenia era 'l carinyo entranyable, que formava l' ambient de la seva llar honrada.

Compositor de mérit, sigué company de 'n Clavé, havent aportat á la institució alguns cors impregnats del sabor y 'l perfúm de la terra catalana. En lo *Diari de Barcelona* exercí ab verdader talent la critica musical... y ¡cosa rara! avants havia passat per *La Imprenta*, periódich antecessor de *El Diluvio*, sense perdre en aquella casa cap de las bellas qualitats qu' eran lo distintiu del seu carácter bondados y noble.

Aquest es en lo nostre concepte un dels elogis millors que poden dedicarse á la bona memoria del difunt.

Al quartel de artilleria de Algorta (Viscaya) va rompre un fil conductor de la llum eléctrica cayent sobre la cadena que subjectava als animals, causant instantáneament la mort de divuyt mulas.

Si 's cassos com aquest van repetintse, estich mes que segur que prompte els espanyols deixarem de recó la tauromaquia, pera saborejar las grans emocions eléctricas.

A no ser que s' eduquin toros que de una sola

Ab ell envihém á sa desconsolada familia l' expressió mes viva del nostre sentiment de pesar y de condol.

En Mañé y Flaquer sobre 'ls catalanistas:

«La verdadera situación del catalanismo en la hora presente es la de los soldados que marcan el paso: se mueven, pero no andan.»

Ab una mica mes els diu que s' ensajan á fé 'ls armats.

Lo que faria en Mañé y Flaquer, ab tot y trobat-se, segons diu ell mateix, ab un peu y casi dos á la sepultura, avuy per demá que 's proclamés la independencia de Catalunya:

«...si Cataluña se proclamase independiente, nos iríamos al otro lado del Ebro, aunque fuera pasando el río á nado.»

Ingrats toran los catalanistas si quan vingués cas aquest especial, no 'l provehissen de un parell de carabassas perquè pogués efectuar ab tota seguretat la travessia.

La parella Diaz de Mendoza-Guerrero se passejan per América, havent deixat en bitza 'l *Teatro Español* de Madrid, del qual son arrendataris.

Y per cert que segons diuen, estarán més de un any á fora.

¿Qué farà entre-tant l' Ajuntament de la Vila y Cort, propietari del teatro.

¡Quí sab! Potser deixantse arrastrar per aqueixas corrents regeneradoras que avuy tot ho invadeixen,

TORNANT DEL ESTIUHEIG

—¡Qué justos m' han vingut els quartos!... Ni sisquera dos rals sobrers per ferme portar els bultos...

acabarà per instalar en lo temple dedicat á la bona memoria de Lope y Calderón una companyia del género xich.

¡Y que no se 'n alegrarian poch els que avuy portan el sceptre de la cultura nacional!

Un vehí de Tortosa va fer una juguesca, que consistia en aixecar dos homes ab las dents.

Y 'ls va aixecar; pero va perdre l' us de la paraula y als pochos días fins va descuidarse de respirar. ¡Pobre lássaro!

No tothom te 'l privilegi de 'n Silvela, de 'n Sagasta y demés cap-pares de la restauració, que ab las dents no aixecan á dos, ni á quatre homes, sino á tota la nació en pes.

Y l' us de la paraula no 'l perden may: al contrari, quant mes fan servir la dentadura, mes ganas els quedan de gariar.

A París tractan d' evitar la pudó del petróleo que s' emplea en los cotxes automóvils, sustituhintlo per l' alcohol.

—Hi veig un inconvenient—deya un fabricant—si 'ls automóvils s' alimentan de alcohol, ni Deu 'ls farà anar drets.

Després del estiuheig.

—Ahont t' has passat la temporada, Lluís?

—A Vilasana, una població de la montanya.

—Si 'ls fets corresponen al nom hi haurá molta salut á Vilasana.

—¡Y tal! No 't diré mes que una cosa. Feya un any que havian construít un cementiri nou y cansats d' esperar que 's morís algú per inaugurarlo, al últim van decidirse á assessorar al agutzil.

QUENTOS

En un saló.

Una senyora demana un vas d' aygua. Lo criat li porta.

—Un vas d' aygua se serveix ab un plat—li observa la mestressa de la casa.

Surt lo criat, y al poch rato compareix ab un plat soper dintre del qual havia buydat l' aygua del vas.

—¡Estúpit!—crida la mestressa:—¿Cóm vols que la senyora begui?

Y 'l criat respón:

—Veji, aixó mateix es lo que 'm preguntava jo... Pero com que las modas cambian cada día...

Un soldat se fa treure 'l retrato.

Una vegada terminada l' operació, 'l fotógrato li pregunta:

—¿Quánts vol que n' hi fassi?

Resposta del sorje:

—Una dotzena: sis de gala y sis de imaginaria.

SOLUCIONS

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Es-ca-ti-ma-ri-a.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Ambrós—Bromas.*
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Lluny dels ulls aprop del cor.—Urgell.*
- 4.ª GEROGLIFICH COMPRIMIT.—*Assalt.*

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Corren: Apartat número 2.

ANTONI LOPEZ
EDITOR.

COLECCIÓN DIAMANTE
(EDICIÓN LÓPEZ)

El tomo 68 acaba de publicarse

TRISTES IDILIOS

POR
E. GÓMEZ GARRILLO

Un tomo en 16.º con elegante cubierta á varias tintas
Precio 2 reales

TOMOS PUBLICADOS EN LA COLECCIÓN DIAMANTE (Edición López)

Tomos

- 1.—R. de Campoamor.—Doloras.—1.ª série.
- 2.—id.—Doloras.—2.ª série.
- 3.—id.—Humoradas y cantares.
- 4.—id.—Los Pequeños Poemas. 1.ª série.
- 5.—id.—id.—id.—2.ª série.
- 6.—id.—id.—id.—3.ª série.
- 7.—id.—Colón, poema.
- 8.—id.—El Drama Universal, poema, t. I.
- 9.—id.—id.—id.—t. II.
- 10.—id.—El Licenciado Torralba
- 11.—id.—Poesías y Fábulas. 1.ª série.
- 12.—id.—id.—id.—2.ª série.
- 13.—E. Pérez Escrich.—Fortuna.
- 14.—A. Laso de la Vega.—Rayos de luz.
- 15.—F. Urrecha.—Siguiendo al muerto.
- 16.—A. Pérez Nieva.—Los Humildes, cuentos y siluetas.
- 17.—Salvador Rueda.—El gusano de luz.
- 18.—Sinesio Delgado.—Lluvia menuda.
- 19.—Carlos Frontaura.—Gente de Madrid.
- 20.—Miguel Melgosa.—Un viaje á los infiernos.
- 21.—A. Sánchez Pérez.—Botones de muestra.
- 22.—José María Matheu.—¡Rataplan! cuentos.
- 23.—Teodoro Guerrero.—Gritos del alma.
- 24.—Tomás Luceño.—Romances y otros excesos.
- 25.—L. Ruiz Contreras.—Palabras y plumas.
- 26.—Ricardo Sepúlveda.—Sol y sombra, prosa y verso.
- 27.—José López Silva.—Migajas.
- 28.—F. Pi y Margall.—Trabajos sueltos.
- 29.—Emilia Pardo Bazán.—Arco iris.
- 30.—E. Rodríguez Solís.—La mujer, el hombre y el amor.
- 31.—M. Matoses (Corzuelo).—¡Aleluyas finas!
- 32.—E. Pardo Bazán.—Por la España pintoresca (viajes).
- 33.—Antonio Flores.—Doce españoles de brocha gorda.

Tomos

- 35.—José Estremera.—Fábulas.
- 36.—Emilia Pardo Bazán.—Novelas cortas.
- 37.—Emilio Fernández Vaamonde.—Cuentos amorosos.
- 38.—Emilia Pardo Bazán.—Hombres y mujeres de antaño.
- 39.—Javier de Burgos.—Colección de cuentos.
- 40.—E. Pardo Bazán.—Vida contemporánea (costumbres).
- 41.—Jacinto Labaila.—Novelas intimas.
- 42.—Francisca Sarasate de Mena.—Cuentos Vaseongados.
- 43.—F. Pi y Margall.—Diálogos y artículos.
- 44.—Carlos Bernard.—Caza de los amantes.
- 45.—Eugenio Suñer.—La condesa Lagarde.
- 46.—Rafael Altamira.—Novelitas y cuentos.
- 47.—J. López Valdemoro.—La niña Araceli.
- 48.—Rodrigo Soriano.—Por esos mundos.
- 49.—Luis Taboada.—Perfiles cómicos.
- 50.—Benito Pérez Galdós.—La casa de Shakespeare.
- 51.—J. Ortega Munilla.—Fifina.
- 52.—F. Salazar y Quintana.—Algo de todo.
- 53.—Mariano de Cavia.—Cuentos en guerrilla.
- 54.—Felipe Pérez y González.—Peccata minuta.
- 55.—Francisco Alcántara.—Córdoba.
- 56.—Joaquín Dicenta.—Cosas mías.
- 57.—J. López Silva.—De rompe y rasga.
- 58.—Antonio Zozaya.—Instantáneas.
- 59.—José Zahonero.—Cuentecillos al aire.
- 60.—Luis Taboada.—Colección de tipos.
- 61.—Beaumarchais.—El Barbero de Sevilla.
- 62.—Angel R. Chaves.—Cuentos de varias épocas.
- 63.—Alfonso Karr.—Buscar tres pies al gato.
- 64.—F. Pi y Arsuaga.—El Cid Campeador.
- 65.—Vital Aza.—Pamplinas.
- 66.—A. Peña y Guñe.—Río revuelto.
- 67.—E. Gómez Carrillo.—Tristes idilios.
- 68.—E. Gómez Carrillo.—Tristes idilios.

Precio de cada tomo 2 reales

EL COLLAR DE LA REINA

POR ALEJANDRO DUMAS (padre)

3 tomos 8.º Ptas. 3.

Encuadernados en tela Ptas. 4.50.

Barcelona á la vista

Montserrat á la vista

192 fotografías inéditas encuadernadas á la inglesa con cordones de seda.

Album de la famosa montaña catalana, con un resumen histórico y los itinerarios más útiles al viajero.—Ptas. 2.

Ptas. 8.

NOTA.—1othom que vulga, adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútno ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de lacasa, se 'ls otorgan rebaixas.

À OPORTO.—LA PESTE BUBÓNICA Y LA CIENCIA

Lo doctor Ricardo Jorge, director del Laboratori municipal, inoculant un conill.

Lo doctor Ferrán, de Barcelona, examinant un cultiu.

Los doctors Calmette y Salembenie, delegats del Institut Pasteur.

Lo doctor Jorge fent preparacions.

Los doctors Viñas y Grau, de Barcelona, treballant en lo Laboratori municipal.

(Insts. del nostre corresponal à Oporto.)
Los doctors I.eras, de Sevilla, y López de Castro, de Madrit, practicant una inoculació.